

Tablica pamiątkowa z kamiennogórskiego rynku

W północno-wschodnim narożniku kamiennogórskiego rynku, dokładnie w miejscu, gdzie swój początek ma ul. Adama Mickiewicza, znajduje się okazały budynek (Plac Wolności 6). Dom ten w sposób szczególny zapisał się w dziejach miasta, co spróbuję tu pokrótce opisać.

Jak wiemy z historii na przestrzeni wieków Kamienna Góra znajdowała się w granicach różnych państw. Początki miasta sięgają czasów, gdy ziemie te należały do Polski. Później, razem z całym księstwem świdnicko-jaworskim, trafiło ono do Czech, a następnie razem z Czechami włączono je w skład monarchii Habsburgów. W granicach Austrii Kamienna Góra była do 1740 roku. Wówczas to nowy władca Prus, Fryderyk II Wielki, najechał na Śląsk. Konflikt ten, nazwany później pierwszą wojną śląską, zakończył się w 1742 roku, a podpisany traktat pokojowy stwierdzał, że Śląsk stał się częścią Prus.

Już następnego roku nowy władca zgarniętych ziem po raz pierwszy odwiedził Kamienną Górę. Do miasta przybył 10 sierpnia 1743 roku i zatrzymał się w kamienicy na rynku, w ówczesnym domu kupca Kramera. W tym samym domu nocował także 1 marca 1749 roku.

Kronika miasta, wspominając pierwszą wizytę króla, nadmienia: *Ani ważny militarnie region wokół Kamiennej Góry, ani jego światowej sławy produkcja płótna, tak istotna dla państwa pruskiego, nie umknęły jego bystremu oku. Polubił je, często spędzał długi czas w Kamiennej Górze, a nawet wspominał je czule na kilka dni przed śmiercią!*

Monarcha polecił też na własny koszt wybudować w mieście siedem budynków, o czym niegdyś informowały stosowne napisy na nich, a po wojnie siedmioletniej przekazał miastu w darowiźnie sto tysięcy talarów, co pozwoliło spłacić długi zaciągnięte w jej trakcie.

W tym samym budynku nocował też następca wspomnianego króla. 8 lipca 1790 roku *król Fryderyk Wilhelm II przybył przez Jaczków do Kamiennej Góry i również zatrzymał się na rynku u kupca Cramera. Wkrótce po przybyciu pojechał z księciem Ludwikiem, generałem porucznikiem von Pfuhelem, von Schwerinem, Loganowskim oraz innymi do Przedwojowa przez okoliczne góry, które zostały zajęte przez Prusaków i Austriaków w 1760*

Archiwalne zdjęcie ukazujące opisywany w artykule budynek. Strzałka wskazuje tablicę pamiątkową. Zdjęcie: „Schlesischer Gebirgsbote”, nr 23/1965.

Aktualna lokalizacja tablicy pamiątkowej. Współczesne zdjęcia: Marian Gabrowski, luty 2025.

roku, a na koniec powrócił przez górę Długosz i wioskę Czadrów. Jego Królewska Mość ponownie wyruszył stąd 9 lipca o godzinie 4 nad ranem².

Wizyty pruskich monarchów w tym miejscu upamiętniono niegdyś specjalną tablicą. Jak wynika z archiwalnych fotografii wmurowana ona była zaskakująco wysoko, po lewej stronie elewacji budynku, w którym przed wojną znajdował się dom mody Hermanna Schlumsa.

W latach powojennych funkcjonował tu Wiejski Dom Towarowy. Choć pożar z 1987 roku doprowadził kamienicę do niemal całkowitej ruiny, to po dokonaniu jej odbudowy w 1997 ponownie zaczęła pełnić funkcję handlową³. W książce z 2010 roku Józef Chęć informował, że okolicznościowa tablica po remoncie przechowywana była w zbiorach właścicieli budynku⁴. Inne ze znanych mi źródeł wspomina, że w 2012 roku tablica znajdowała się w kamiennogórskim muzeum⁵.

Dziś na elewacji domu będącego współcześnie siedzibą gabinetu stomatologicznego ponownie możemy zobaczyć tę samą tablicę pamiątkową. Wykonano ją z polerowanego granitu, trzy krawędzie są przycięte ozdobnie. Jej przybliżone wymiary to 51×65 cm. Wyryte tu złożone litery układają się w napis:

**Hier wohnten:
Seine Majestät
Friedrich der Grosse
am 10. August 1743
und 1. März 1749
Seine Majestät
Friedrich Wilhelm II.
am 8. Juli 1790.**

Bezpośrednio nad zabytkową tablicą zamontowana jest jej współczesna replika z polskim tłumaczeniem:

**Tutaj mieszkali:
Jego Wysokość
Fryderyk Wielki
dnia 10 sierpnia 1743
i 1 marca 1749
Jego Wysokość
Fryderyk Wilhelm II
dnia 8 lipca 1790
Stowarzyszenie MASZKARON 2019
r.**

Tablice pamiątkowe zamontowane na elewacji budynku

Na koniec warto zauważyć, że choć obaj wspomniani królowie byli przez Niemców postrzegani jako władcy, którzy budowali potęgę ich państwa, to jednak w historii Polski zapisali się zdecydowanie negatywnie. Obaj przyczynili się do upadku Rzeczypospolitej. Fryderyk Wielki był królem Prus w czasie, gdy państwo to współuczestniczyło w pierwszym rozbiórce Polski. Natomiast Fryderyk Wilhelm II brał udział zarówno w drugim, jak i trzecim rozbiórce.

Marian Gabrowski

Przypisy

- 1 *Die Chronik der Stadt Landeshut in Schlesien*, [w:] Schlesischer Gebirgsbote, nr 24/1956, s. 5.
- 2 Tamże.
- 3 J. Chęć, *Kamienna Góra i okolice na widokówkach z XIX i XX wieku*, Kamienna Góra 2010, s. 50.
- 4 Tamże, s. 51.
- 5 I. Liwacz, *Bewahrte barocke Pracht*, [w:] Schlesischer Gebirgsbote, nr 6/2012, s. 171.